

KUD JANKOVCI, HRVATSKA

ANSAMBL RĂCĂȘDIA

KUD KARAŠEVSKA ZORA

ANSAMBL EDELWEISS

ANSAMBL REȘIȚANA

ANSAMBL SLAVJAK

SOLIST INSTRUMENTIST NA FRULI, ĐURED FRANA

KUD PETAR ZRINSKI, HRVATSKA

PLESNA ŠKOLA MARIA I MARIUS URSUL

PRIGODNI GOVORI NA KRAJU FESTIVALA

Hrvatska graničica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 8

MOLITVENI SUSRET...

STR. / PAG. 13

STRUČNI SKUP...

STR. / PAG. 14

PUT SVETOG JAKOVA...

FESTIVAL "U DOLINI RIJEKE KARAŠA"

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 08.09.2017, u 19.30 sati. Gledajte nas!

REDACIJA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINKUL; Daniel LUCACELA; Slavica-Maria MUSELIN; Maria GIURCHIJA

Colaboratori:
Maria LAŢCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOŠ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaţilor din România
327065 Caraşova 22, jud. Caraş-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija ĐURKIĆA

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela; Petar Miloš

Tehnoredaktor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Caraşova 22, Caraş-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 07.09.2017, u 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

FESTIVAL "U DOLINI RIJEKE KARAŠA"	STR. 3-4
ŠTO SU, SVATKO NA SVOM JEZIKU.	STR.
REKLI NAŠI GOSTI	5-6-7
MOLITVENI SUSRET MLADIH U MEĐUGORJU	STR. 8-9
FESTIVAL PROETNICA	STR. 10
VJERA JEDNE MAJKE	STR. 11
PESCUITUL LA PĂSTRĂV...ÎN ȘORT!	STR. 12
STRUČNI SKUP U REPUBLICI HRVATSKOJ	STR. 13
PUT SVETOG JAKOVA ILI PUT U SANTIAGO	STR. 14
KIRVAJ U VELIKOM KARAŠEVU	STR. 15

svetištu ljudi iz svih krajeva svijeta, a traže bilo oprost grijeha, ozdravljenje duše ili tijela, traže razne odgovore, milost, idu u znak zahvalnosti za uslišene molitve, odnosno svatko sa svojim mislima, molitvama ili željama. U srednjem su vijeku, kada je harala kuga, ljudi hodočastili da izmole ozdravljenje. Tradicionalni simboli Puta su žute strijelice, štap za hodanje i školjka, poznatija kao Jakobova kapica. Svi koji su hodočastili pješice na grob Svetog Jakova svjedoče da su se vratili promijenjeni, pronašli duševni mir i još puno toga.

Ovom ćemo hodočasničkom mjestu posvetiti još članaka, ovaj je bio samo uvod, povodom hodočašća naših sumještana u Fatimu u Santiago. A možda se i iz nekih karaševskih

mjesta koji ohrabre i krenu na Put Svetog Jakova, pješice. A krenut će sigurno onda kada osjete poziv iznutra, jer kako svjedoče oni koju su išli do tamo pješice, Put zove, moramo osjetiti poziv za to.

Maria Laŭchici

PROSLAVLJEN BLAGDAN VELIKE GOSPE

Stanovnici Karaševa proslavili su 15. kolovoza narodni kirvaj, dan posvećen Blaženoj Djevici Mariji, zaštitnici mjesne crkve Marijina uznesenja. To je dan kada katolička crkva diljem svijeta slavi svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, u narodu poznatiji kao blagdan Velike Gospe. U Karaševu postoji dugotrajna tradicija šovanja Blažene Djevice Marije, a u teškim vremenima i nevoljama, pouzdavajući se u njezin nebeski zagovor, narod ju je molio za pomoć.

U obilježavanju velikog blagdana, središnji događaj bila je Sveta misa u župnoj crkvi iz Karaševa. Blagdan Velike Gospe prema karaševskoj tradiciji okuplja najviše vjernika na Svetu misu, a tako je bilo i ovaj put jer ovaj je dan smatran posebnim, molitve koje se na ovaj dan upućuju imaju poseban značaj. Uz karaševskog župnika i župnika iz susjednih karaševskih mjesta, misno slavlje je bilo dodatno uveličano prisustvom mnogobrojnih vjernika, kako mještana tako i onih pristiglih iz drugih krajeva, ponosni na svoju crkvu i svjesni da im je kroz povijest upravo Ona pomogla da sačuvaju svoju vjeru i da budu ono što danas jesu.

Opće slavlje se prilikom kirvaja osjećalo na svakom koraku. Lijepo je bilo vidjeti kako su se za kirvaj vratili u rodno mjesto i oni koji su u Karaševu odrasli, a danas rade diljem Europe, u

Karaševski tradicionalni danac

dočekani, a to pretpostavlja pokazati sebe, svoju kuću, ulicu i svoje selo u najboljem svjetlu.

Muzičke formacije Zorana Birte Mikula i Milana Todora Žičke, koje su svirale u utorak i srijedu, održale su ugodnu atmosferu i dale sve od sebe da zabava traje do zore. Pokrenut je tradicionalni karaševski danac, plesali su i mladi i stari, svi su se dobro zabavljali, dobro raspoloženi i veseli vladalo je i na prepunim obližnjim terasama i kafićima gdje se je tražilo mjesto više. Glazbu za narodno veselje financijski je osiguralo Zajedništvo Hrvata.

Ivan Dobra

PUT SVETOG JAKOVA ILI HODOČASNIČKO MJESTO SANTIAGO DE COMPOSTELA

Srpanj ili juli mjesec je velikih vrućina, žetve i ujedno mjesec koji obiluje danima kada se ne smije raditi u polju ili oko kuće jer je u kalendaru tih dana navedeno ime koga sveca i "čuva se" od grmljavine, od štetčina itd.

Srpanj u nas započinje hodočašćem u najbliže nam hodočasničko mjesto, Mariju Čiklovu. Jedan dan pješačenja tamo i jedan dan natrag, toliko treba do Marije Čiklove i natrag. Iako je relativno blizu, put je dosta naporan i hoda se brzo. I ove su se godine najhrabriji odlučili i pješačili Majci Božjoj Čiklovskoj. Nakon tog hodočašća započinju dani vrlo popularnih svečaca. Prvi je Sv. Ilija prorok, a taj dan se ne radi zbog grmljavine, odnosno da tijekom cijele godine ljudi budu zaštićeni od opasnosti grmljavine i munje. Iako rijetki, u našim mjestima ima i onih koji nose ime Ilija. Slijedi blagdan svetog Joakima i Ane, roditelje blažene djevice Marije. Pa onda blagdan svetog Jakova (ili Jakobov dan), zatim sveta Magdalena i na kraju mjeseca sveta Marta. Upravo nas je sveti Jakov ovoga puta natjerao da mu posvetimo par redaka, točnije njemu posvećenom hodočasničkom mjestu u Španjolskoj, Santiagi di Composteli. Na to nas je navela činjenica što skoro odmah po povratku sa hodočašća u Mariju

Hodočasnici ispred katedrale Santiago de Compostela

idu na to hodočašće, u Portugal, obično posjete i poznato svetište u Španjolskoj, odnosno Santiago de Compostela koje je jedno od najpoznatijih hodočasničkih svetišta na svijetu. U tom se svetištu čuvaju moći Svetog Jakova. I u našem se stoljeću sve veći broj ljudi odlučuje krenuti pješke na put u Santiago de Compostela, koji je dug oko 800 kilometara od granice sa Francuskom do ovog velikog svetišta. Hodočašće je poznato pod imenom Camino.

Santiago de Compostela, koji

se nalazi u španjolskoj pokrajini Galiciji, u srednjem je vijeku bio jedan od tri sveta mjesta kamo su kršćani hodočastili, uz Jeruzalem i Rim. Camino de Santiago, ili Put u Santiago ili Put svetog Jakova jedno je od najpopularnijih hodočasničkih mjesta na svijetu, na njegovoj je ruti izgrađeno oko 1.800 vjerskih i svjetovnih građevina, velikog povijesnog značaja. Put svjedoči o snazi kršćanske vjere. Vijeće Europe mu je godine 1987. dodijelilo titulu "Glavne ulice Europe", a UNESCO je godine 1993. proglasio španjolski i francuski dio puta u Santigao UNESCO-vom svjetskom kulturnom baštinom. Mnogi kažu da se na ovaj put kreće onda kada čovjek osjeti poziv da krene na ovo hodočašće. Hodočaste pripadnici raznih vjera, nacija, čak i ateisti. I poznati brazilski pisac Paulo Coelho hodočastio je pješice u Santiago.

Santiago de Compostela ime je dobilo od Svetog Jakova, čiji se grob nalazi u ovdašnjoj velebnoj katedrali. Prema legendi, dvojica učenika Svetog Jakova, prvi od apostola koji je umro mučeničkom smrću, prenijeli su pomoću anđela mrtvo tijelo apostola Jakova do pokrajine Galicije i tu ga pokopali na mjestu gdje se sada nalazi velebna katedrala posvećena njemu.

Hodočaste ovom

FESTIVAL "U DOLINI RIJEKE KARAŠA"

Glazba, ples i izvorna narodna nošnja izuzetne vrijednosti i ljepote bile su zvijezde međunarodnog folklornog festivala "U dolini rijeke Karaša", kojega je Zajedništvo Hrvata organiziralo 13. kolovoza ove godine na popularnoj otvorenoj sceni iz samog središta Karaševa.

Kulturna manifestacija okupila je na jedno mjesto njegovatelje i promotore njegovatelje i promotore kulture baštine i vrijednih starih običaja raznih krajeva Rumunjske i Hrvatske. Čitav niz folklornih ansambala prikazali su za vrijeme Festivala stare folklorne tradicije, bogatstvo španjolski i različitih folklornih područja te upriličili prisutnoj publici da cijelo nedjeljno popodne uživa u glazbi, plesu i raskoši raznih prekrasnih muških i ženskih narodnih nošnji. Osim Karaševske zore, formacije Zajedništva Hrvata, na festivalu su nastupili kulturni ansambl i Njemaca, Rutena, Bugara, Mađara, Rumunja ali i dva ansambla iz Republike Hrvatske, riječ je

o kulturno-umjetničkom društvu "Jankovci" iz Starih Jankovaca i kulturno-umjetničkom društvu "Petar Zrinski" iz Vrbovca. Nije sudjelovao na festivalu u Karaševu KUD iz susjednog Klokotiča, unatoč usmenom pozivu organizatora.

Festival u "Dolini rijeke Karaša" je u ime organizatora otvorio predsjednik Zajedništva Hrvata Slobodan Gera koji je tom prilikom srdačno zahvalio svim gostujućim društvima na dolasku, a zatim se osvrnuo na značaj nedjeljnog festivala: "Ovaj današnji festival pozvan je dati značenje izrazu "Jedinstvo u raznolikosti" upravo sudjelovanjem kulturnih ansambala raznih nacionalnih manjina iz Rumunjske, kulturnih ansambala većinskog naroda

Među posebnim pozvanicima koji su svojom nazočnošću podržali i uveličali festival u Karaševu bili su Mihaela Csokany, zastupnica Bugara u Rumunjskom parlamentu, Julius Firczak, zastupnik Rutena u Rumunjskom parlamentu i Matei Lupu, župan Karaš-severinske županije. Prvi čovjek županije je na kraju festivala, između ostalog, iskazao posebnu radost što se u našoj

županiji organiziraju festivali ovakve vrste, zahvalio organizatorima na pozivu i pozvao ih je da nastave folklorno putovanje i

Demokratskog Foruma u Banatu. Osim navedenih društava, na sceni Zajedništva Hrvata nastupio je KUD “Petar Zrinski” iz

Ansambl Edelweiss

u narednim godinama.

Folklorni festival „U dolini rijeke Karaša“ započeo je nastupom kulturno - umjetničke formacije „Karaševska zora“, koja od 1990. godine ponosno promovira karaševski folklor na raznim mjesnim, nacionalnim i međunarodnim festivalima. Usljedio je nastup gostiju iz Hrvatske, odnosno Kulturno umjetničkog društva „Jankovci“ iz Starih Jankovaca koji je svojim bogatim repertoarom, raznovrsnošću nošnji i glazbenog izričaja prikazao osebujnu sliku ljepote Starih Jankovaca te Grupe njemačkih narodnih plesova „Edelweiss“, Njemačkog

Vrbovca, Kulturno društvo „Voința” Răcășdia, folklorni ansam-

bl „Slavjak”, Zajednice Bugara u Banatu, ansambl „Reșițeană” iz Ričice, Škola narodnog plesa

planinskog područja Banata.

Sve u svemu, folklorne grupe različitih nacionalnosti koje su u nedjelju popodne ponosno prezentirale svoje narodne plesove i nošnje pretvorile su na trenutak Karaševo u istinski centar multikulturalnosti Karaš-severinske županije u kojemu se uvažavaju različitosti i njeguje vlastita kultura i tradicija. Voditeljima svih prisutnih društava organizatori su na kraju manifestacije uručili prigodne plakete i zahvalnice za sudjelovanje na prvoj ediciji festivala “ U dolini rijeke Karaša”.

Ivan Dobra

STRUČNI SKUP U REPUBLICI HRVATSKOJ

Agencija za odgoj i obrazovanje, koja već deset godina uspješno organizira skup za odgojitelje, učitelje i nastavnike priпадnika hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u Bosni i Hercegovini, ove je godine iznenadila sve nas kada je kao lokaciju za održavanje skupa izabrala upravo Split, omiljeni grad većini sudionika. Zahvaljujući Agenciji i ravnateljici Jadranki Žarković-Pečenković ispunila mi se ove godine jedna davna želja, - boraviti 5 dana u Splitu. S druge strane, voditeljica ovogodišnjeg skupa Biljana Petljak Zekić, viša savjetnica za razrednu nastavu, stalno je bila s nama, neumorno radila i nudila sve detalje kako bi se nastavni proces odvio u najboljim uvjetima i po predviđenom programu.

Ovogodišnji stručni skup je trajao od 3. do 7. srpnja 2017., a sudionici su bili odgojitelji, učitelji, nastavnici i promotori hrvatskog maternjeg jezika iz Austrije, Australije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Italije, Kanade, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije i Švedske. Bilo nas je skoro devedesetak upisanih na stručnom skupu u Splitu, svakog dana smo pažljivo slušali nadahnutu predavanja o hrvatskome jeziku i hrvatskom identitetu, o hrvatskoj kulturi i hrvatskoj povijesti.

Profesor Josip Belamarića nas je prvoga dana upoznao s kulturnom i prirodnom baštinom hrvatske umjetnosti na jadranskoj obali, a u Dioklecijanovoj palači u Katedrali Svetoga Duge ukoliko nam je predstavio stoljetnu povijest i znamenitosti grada Splita. Na terenskoj nastavi, profesor grčkog i latinskog jezika Tonči Maleš vodio nas je kroz Salonu, antičku metropolu rimske provincije Dalmacije. Dok nam je opisivao detalje iz povijesti Salone, kao da smo vidjeli taj nekadašnji grad u procvatu i sve što mu se dogodilo stoljećima. Pored terenske nastave, imali smo vrlo dobro osmišljen program za rad po grupama u okviru kojega smo, između ostalog, upoznali kako na zanimljiv način približiti i olakšati učenicima učenje hrvatskog jezika. Radionicu hrvatskoga jezika vodila je profesorica Lidija Cvikić, prodekanica za znanost, umjetnost i međunarodnu suradnju na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu, a Dramske aktivnosti za učenje jezika

vodila je Grozdana Lajić Horvat, dramska pedagoginja u ZKM-u.

Sav petodnevni program Agencije za odgoj i obrazovanje omogućio je sudionicima da pronađu bolje i uspješnije načine kako bi svoje znanje iz hrvatskog jezika i kulture prenijeli učenicima i zajednici u kojoj žive i djeluju. Za neke sudionike stručnog skupa očuvanje hrvatskog jezika u svome kraju ne predstavlja veliki problem ali poteškoće imaju odgajatelji, učitelji ili pak profesori koji djeluju u mjestima gdje je hrvatski jezik sporedni ili se pak pohađa fakultativno, kao strani jezik.

Još jednom hvala Agenciji za odgoj i obrazovanje što uvijek nađe potrebna financijska sredstva za održavanje Stručnog skupa te čestitke za uspješne deset godine neumornog rada i zalaganja. Želim Agenciji puno divnih i uspješnih godina u realizaciji projekata

ovoga tipa, a Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj se zahvaljujem što uvijek nađe mogućnost financijski podržati putovanje odgajatelja, učitelja i profesora hrvatskog jezika iz Rumunjske na stručno usavršavanje.

Nitko ne može ostati ravnodušan kad upozna sve jedinstvene znamenitosti koje nudi ovaj predivni obalni grad! Boraviti u Splitu, a ne prošetati Splitskom rivom, ne običi Dioklecijanovu palaču, nekadašnju carsku rezidenciju iz koje se kasnije razvio grad Split, Dioklecijanove podrum, Katedralu Svetoga Duge, najznamenitiju građevinu u Splitu i koja se nalazi u samom srcu Dioklecijanove palače, Peristil, Srebrna vrata, Narodni trg, Osmerokutnu mletačku kulu na Voćnom trgu, Hrvatsko narodno kazalište, kamene kuće i dr., bila bi neizmjerena šteta.

Slavica Muselin

PESCUITUL LA PĂSTRĂV..ÎN ȘORT!

În materie de pescuit, pasiunea nu cunoaște limite: fie vreme bună, fie vreme rea, e mai tot timpul musai să pleci la pescuit! După - amiaza zilei de șapte iulie, anul curent, m-a surprins străbătând munții din Austria, dând târcoale unor râuri repezi, cu ape cristaline de munte, în căutarea unor capturi de păstrăv pe măsura pasiunii mele!

Se apropia weekend-ul, și cum nu prea aveam multe de făcut, am decis, bineînțeles, după o îndelungată muncă de lămurire cu soția, ca după serviciu să merg la o pescuială. Era vineri, lucrasem în schimbul de dimineață, iar la prânz, la ora două eram deja acasă. Pregătisem totul din ziua precedentă, așa că nu-mi rămăsese nimic de făcut decât să o tai la drum. Aveam de străbătut cam 120 de kilometri până la locul unde urma să pescuiesc - o nimica toată pentru cei împătimiti.

Am plecat foarte hotărât și optimist în privința rezultatului, dar, odată ajuns la locul cu pricina, am constatat că apa e destul de scăzută, iar debitul de asemenea, fapt care mi-a cam tăiat din elan. Venisem direct de la serviciu, îmbrăcat de oraș, așa că m-am pus rapid să mă echipiez adecvat unui pescar. Trebuia numai să-ncaț cizmele pescărești, soldarele, și să mă reped cu lansatorul în apă. Dar...ia-le de unde nu-s! Când mi-am revenit din buimăceală realizasem că lansatorul nu mă ține capul pe lor, iar eu, plecând în grabă, am uitat de ele. Urma, așadar, ori să înfrunt apa râului rece

ca gheața, echipat în tricou, șort și sandale de piele (vestimentația mea standard din ultimele zile datorată caniculei) ori să renunț și să plec acasă. Cum, însă, nu te poți pune de-a curmezișul pasiunii, am rezolvat rapid dilema hotărând, bineînțeles, să lansez măcar de vreo trei - patru ori în condițiile alese.

Zis și făcut! Am început imediat pescuitul chiar din locul unde parcasem mașina, deși nu erau niște locuri promițătoare.

Malurile de la marginea râului nu erau la fel de îngrijite precum cele cu care mă obișnuisem aici în Austria, ci din contră, în unele locuri erau sălbățice ca la noi, cu multe urzici, spinii și fânețe. Fiind apa mică, am decis să pescuiesc numai la rotative și oscilante de mici dimensiuni și de culoare închisă. Am prins destul de repede primii păstrăvi dar i-am eliberat tot la fel de repede, fiindcă erau foarte mici. Am decis să schimb tactică inițială cu năluci mici și am trecut la rotative si voblere mari, deoarece n-am venit să pescuiesc „peștișori”.

Mi-am zis că dacă prind vreunul într-un loc necunoscut, măcar să-i pot pune capul pe panoplie, să am cu ce mă lauda la tovarăși și familie!

Am tot rătăcit pe malul

râului în zadar, fără nici o trăsătură serioasă, în schimb m-am ales cu niște julturi de toată frumusețea pe ambele picioare, de la genunchi în jos. Entuziasmul meu de început se stingeă cu fiecare pas în susul apei și cu fiecare lansare fără rezultat, și cum nici locurile nu-mi erau cunoscute, mă bătea tot mai tare gândul că trebuie să închei partida de pescuit. Însă cum la capătul fiecărui tunel există o luminiță, de această dată și în tunelul meu s-a ivit o poienită cu ape adânci și mulți păstrăvi. Primii trei capturați au fost de talie medie, însă am schimbat voblerul și am pus o rotativă nr. 5, cam mare, ce-i drept, pentru un asemenea râu, însă soluția s-a dovedit a fi potrivită. După a treia lansare a venit și atacul foarte hotărât de cealaltă parte a firului. Era ceva mare ce se zbătea și trăgea de parcă el era pescarul și nu eu. Până într-un final l-am adus la mal. Era un păstrav curcubeu de 2,6 kilograme, de o frumusețe rar întâlnită. Mai aveam trei pești opriți, așa că am plecat urgent acasă.

Pe lungul drum pe care aveam să-l străbat până acasă m-am tot gândit cum voi sărbători această aventură de neuitat petrecută prin munții Austriei, străbătând apele cristaline și reci ca gheața, la temperaturi de + 10 grade celsius în luna lui cupitor. După o asemenea experiență și după atâtea sacrificii m-am simțit, totuși, un pescar fericit!

Ajuns acasă, am deschis o sticlă din cel mai bun Ruem și m-am apucat imediat de eviscerat. Am fript apoi păstrăvii în timp ce pregăteam mămăliguța și mujdeul de usturoi!

Petru Milos

ŠTO SU, SVATKO NA SVOM JEZIKU, REKLI NAŠI GOSTI O FESTIVALU IZ KARAŠEVA

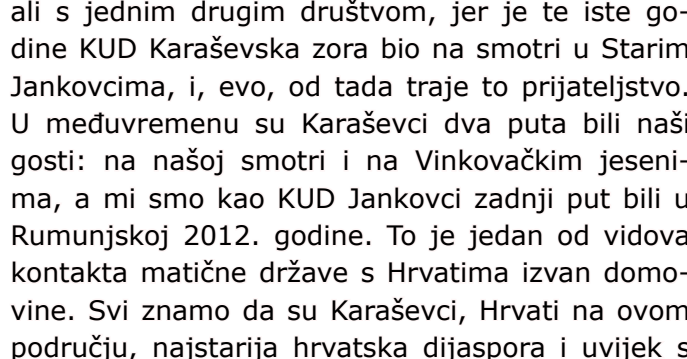
U dolini rijeke Karaša, folklorni festival koji je na karaševskoj sceni prikupio deset raznih izvođača iz Hrvatske i Rumunjske, doživio je svo-je prvo izdanje.

Za vrijeme odvijanja festivala zamolili smo sudjelovatelje da nam predstave svoje ansamble te da nam podijele dojmove o njihovom dolasku među Hrvatima u Karaševu.

Ljiljana Stanko – voditeljica KUD-a Petar Zrinski, Vrbovec

Dolazimo iz Hrvatske i prvi puta smo ovdje, u vašim Karaševu. S obzirom da sam prije puno godina bila polaznik hrvatske škole folklor, njima je dobro znano Karaševo i karaševski Hrvati, znači znala sam od prije o vama.

U prvoj točki, danas smo predstavili svoje vrbovačke plesove, povezali smo ih s plesovima Zagorja, dok smo u drugoj točki izveli završno kolo iz opere „Eros s onoga svijeta”. To je, inače, naša nacionalna opera koju je napisao Jakov Gotovac po libretu Milana Begovića. Mogu reći da mi skoro trideset godina izvodimo ovu koreografiju te da je uvijek i svugdje rado viđena. Društvo je osnovano 1912. godine, u početku osnovan kao muški pjevački zbor.

2001. godine bio sam u Rumunjskoj, ali s jednim drugim društvom, jer je te iste godine KUD Karaševska zora bio na smotri u Starim Jankovcima, i, evo, od tada traje to prijateljstvo. U međuvremenu su Karaševci dva puta bili naši gosti: na našoj smotri i na Vinkovačkim jesenima, a mi smo kao KUD Jankovci zadnji put bili u Rumunjskoj 2012. godine. To je jedan od vidova kontakta matične države s Hrvatima izvan domovine. Svi znamo da su Karaševci, Hrvati na ovom području, najstarija hrvatska dijaspora i uvijek s nekim posebnim osjećajima njih i dočekujemo rado tamo, a i dolazimo ovdje jer je pravo čudo kako su se Hrvati, ovdje na ovom području, unatoč teškim uvjetima održali i sačuvali svoju tradiciju, svoj način života i činjenicu da su Hrvati.

Naše je društvo osnovano 1971. godine. U to vrijeme je njegovalo tradicijsku kulturu Mađara koji žive u Starim Jankovcima. Danas se pojavljuje s nekim kombiniranim programom gdje izvodimo izvorna kola, pjesme, glazbu i nošnju Hrvata Šokaca starosjedilaca i mađarske nacionalne manjine u mjestu. Za ovdje smo pripremili jedan običaj u vrijeme berbe grožđa, jer je nekad

To se godinama širilo, najprije u mješoviti pjevački zbor, onda su se pridružili i folkloraši tako da društvo danas broji dvjestotinjak članova koji djeluju u mješovitom pjevačkom zboru: u folklornom ansamblu, u tamburaškom orkestru i u muškoj klapi. Najbrojnija je, naravno, folklorna sekcija, tu imamo četiri grupe koje u dobi od pet do šezdeset pet godina njeguju pjesme, plesove i običaje cijele Hrvatske, pa i šire.

S druge strane, oduševljeni smo vašim gostoprимljivošću i susretljivošću. Bilo nam je zanimljivo danas biti na Misi i čuti taj vaš starohrvatski govor i drago nam je što ste ga sačuvali!

Gheorghe Frana – solist instrumentist na fruli

Ja sam bil ovčar i od malog diteta sam sâm naučil da flurim. Imal sam jenu fluricu, bila sva po-cepana, imala je samo tri prsta, a kako da svirim sam trebal da menjam ruke. I tako sam sviril dokle god sam stigal u mogućnosti da kupim drugu fluru. Posi, s vremenam, sam imal ješte učenici koji sam naučil da flure: brata mi iz Ričice, Mikolu, unuka Marijana Banjka, Đurđa Vrašku, Petra Kalinu i pokojnog Milju Becića. Sam sviril ješte i na torogoti, saksofonu, klarinetu i lafti. S Karaševskom zorum sam sviril u Sibiu i Bukureštu, a ovde na sceni lam da svirim na fluri jenu vlašku dojnu, karaševsko portanje i jenu hrvatsku melo-diju.

Narcis Goian – instruktor ansambla Voința Răcăjdia

Asociația a fost înființată în ianuarie 2003 la inițiativa primarului și a unor săteni. Are în componență ansamblul de dansuri, o fanfară și o echipă de fotbal. În urmă cu zece ani, în perioada când am fost director de cămin cultural, am mai fost instructor de dansuri, iar după ce am plecat a venit domnul Ioța Dumitrașcu, iar eu am revenit din toamnă. Cu ansamblul am mai participat la Festivalul Hercules de la Herculane, La festivalul Văii Carașului din Greoni, la Oravița, la Grebenac în Serbia. Astăzi vom prezenta două suite de dansuri, una de pe Valea Carașului și una din zona de munte, puțin mai rapidă, mai ritmată. La momentul actual avem vreo șapte-opt perechi pe care ne putem bizui, ceea ce mă bucură, fiindcă în trecut

am avut ceva probleme cu numărul copiilor activi în ansamblu. Este greu și de aceea vreau să vă felicit că ați reușit să organizați un astfel de festival, ceea ce denotă că încă mai sunt oameni care își doresc să păstreze, pe cât posibil, tradițiile și obiceiurile, să nu se piardă.

Marius Ursu – koreograf plesne škole Maria i Marius Ursul

Aici la Carașova am venit cu o parte a cursanților școlii de dans pe care o conduc împreună cu soția mea și ne onorează invitația pe care ne-ați făcut-o. Școala noastră are trei grupe de cursanți, debutanți, intermedieri și avansați. Am început această muncă în anul 2011, în primă fază am făcut cursuri cu cei dornici să învețe jocul popular bănățean, iar apoi, văzând dorința participanților de a progresa și de a lucra mai mult, am hotărât împreună să facem și coregrafii și să participăm la diverse festivaluri. Am participat la Festivalul Inimilor în ultimii cinci ani, la Casa de Cultură a Studenților, la diferite spectacole alături de Doina Timișului. Astăzi o să prezentăm un dans din zona de munte a Banatului.

Marian Udoviță – član plesne škole Maria i Marius Ursul

Ja živim u Temišvaru otprilike deset godina, a prije dvije godine upoznao sam svoju iduću su-prugu i otada pohađam plesnu školu Maria i Marius Ursul u Temišvaru. Ona je prije bila član ansambla Doina Timișului, ali je od 2011. paralelno nastupala i u ovoj plesnoj školi. Od kad sam ja ovdje sudjelovali smo na Festivalu srca u Temišvaru i na još nekoliko javnim nastupima u okolini.

Iulius Firczak – zastupnik Zajednice Rutena u Rumunjskoj

Noi, rutenii, suntem pentru prima dată la Carașova și ne bucură foarte mult invitația domnului deputat Slobodan Ghera de a participa la serbările croaților de aici. Ne-am dorit să fi venit

VJERA JEDNE MAJKE

Dobra majka učinit će sve za svoje dijete. Spreman je podnijeti velike žrtve i suprotstaviti se - ako je potrebno - čitavome svijetu. Onaj koji je imao sretno djetinjstvo, zasigurno se može prisjetiti takvih iskustava. O jednoj takvoj majci govori Evandjelje zadnje nedjelje. Kanaanka - tudinka i poganka - dolazi k Isusu Kristu i traži pomoć za svoje dijete.

Vjerojatno je bila na rubu očaja kad se obraćala čovjeku koji je bio pripadnik druge vjere. Iako Židovi nisu voljeli Kanaance, ova žena je na čudesan način prepoznala u Isusu Spasitelja. Obratila mu se riječima: “Sine Davidov, smiluj se!” Međutim, kao da se pojavila u krivome trenutku. Sve govori da su njezini vapaji uzaludni i da njezine molbe neće biti uslišane.

Kako se Isus postavio prema ovoj ženi? Kanaanka je bila toliko shrvana od boli da se bacila na zemlju. Došla je do dna, u punom smislu te riječi. Isus gleda ovu jednu ženu i sluša njezine vapaje, ali ništa ne odgovara. Samo gleda, sluša i šuti. Božja šutnja je vrlo često tajanstvena i bolna. Vjerujemo da je Bog ljubav, a onda kad nam je najteže ljubavi nema.

Žena više, a Isus šuti. Nato se javljaju učenici. Njezini vapaji za njih predstavljaju najobičnije vi-kanje, galamu koja ih uznemiruje i smeta im. Misle da je to dovoljan razlog da se što prije riješe ove žene, pa zato kažu Isusu: “Udovolji joj jer više za nama”.

Ako se neki jadnik pojavi pred nama kad smo zaokupljeni svojim stvarima, vrlo vjerojatno će u nama izazvati osjećaj nelagode, pa možda čak i ljutnje, a ne samilosti i sažaljenja. U takvim slučajevima uglavnom propuštamo priliku učiniti nešto dobro i izvanredno. Vidimo sebe, a ne vidimo druge! A ponekad je dovoljno samo obratiti pažnju i saslušati osobu koja je pred nama!

Možemo zamisliti kako se Kanaanka osjećala u trenutku kad je čula krute i hladne riječi: “Ja jesam dobri pastir, ali ne za tebe!”.

Vjerojatno je bila razočarana, ali nije odustala. Naprotiv, približila se Isusu još više i pala je na zemlju. Zna što želi i još jednom ponavlja svoju molbu: “Pomozi mi!”. Isus zatim progovara drugi put, ali i ovaj put ne obraća se ženi osobno, već govori o

tome kako ne priliči uzeti kruh djeci i dati ga kućnim ljubimcima. Usporedba njezina djeteta s psićem je gruba i teška - za Židove pas je bio nečista životinja. Isus kao da govori majci: “Idi i pusti me na miru!” Mnogi bi se u tome trenutku uvrijedili i otišli. Ali ne i majka koja traži pomoć za svoje dijete.

Uporna je i ne odustaje. Ne pokazuje da je uvrijeđena. Ne ide u protunapad. Ne vrijeđa. Hrabro ide naprijed i pokušava uspostaviti dijalog s Isusom. Ponizna je.

I poslije svega, uspjela je. Isus se konačno obraća Kanaanki osobno: “O ženo! Velika je vjera tvoja!”. Govori joj “ženo” kao što je rekao “ženo” svojoj majci na svadbi u Kanu i dok je visio na križu. I to ne slučajno. Marija je uzor vjere. Ovdje Isus u jednoj poganki prepoznaje vjeru i to veliku vjeru! Kao što je njezina vjera nadišla sve granice, tako i Isus nadilazi sve granice onoga vremena i odlučuje pomoći ženi koja je pripadnik drugoga naroda: “Neka ti bude kako želiš”.

Što nam sve to govori? Kako se Kanaanka postavila u trenutku kad je bila u najvećim kušnjama? Ljubila je svoje dijete i zbog ljubavi je bila tako us-trajna. Nije li to tajna svake molitve? Ne pokazuje li nam ova žena svojim primjerom kako trebamo moliti i živjeti?

Ako molimo i živimo unatoč tome što nam se ponekad čini da Bog šuti i da ga nema, što će se onda dogoditi? Dogoditi će se ono što se dogodilo Kanaanki - naše molitve bit će uslišane i Gospodin će se proslaviti. Svaki put kad izgovaramo riječi molitve ne trebamo gubiti nadu i vjeru da će Isus doći i da će naše riječi poslije svega postati stvarnost.

Bog je stavio na veliku kušnju vjeru ove žene. Ponekad isto čini i s nama. Zašto? Ne zato da bi se s nama igrao, već zato da bi nas ojačao. Bolje je da nas Bog često iskušava, nego da nas davao rijetko napastuje. Kušnje nam pomažu da se spremno suprotstavimo napastima koje vrebaju sa svih strana i čekaju svoju priliku.

I konačno, poslije svih kušnji Bog pokazuje koliko je dobar i velikodušan - “I ozdravi joj kći toga časa”, piše u Evandelju. Prema tome, kušnje mogu biti dvostruko korisne - jačaju naš duh i pomažu nam da shvatimo kako je Bog darežljiv prema onima koji ga ljube.

Dr. theol. Davor Lucacela

PREKO 700 PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA NA FESTIVALU “PROETNICA” U SIGHIȘOARI

U četvrtak 17. kolovoza 2017. godine započela je u srednjovjekovnoj Sighișoari XV. edicija festivala Proetnica, događaj koji je okupio preko 700 pripadnika svih nacionalnih manjina iz Rumunjske. Proetnica je od svojih samih početaka iz 2000. godine postala vrijedna tradicija narodnog rumunjskog pejzaža, najvažnija kulturna manifestacija svih etničkih manjina iz ovoga prostora i jedan od najvećih festivala ovakve vrste u ovom dijelu europa, svetkovina promicanja interkulturalnog dijaloga i kulturne raznolikosti. Festival pridonosi učvršćivanju kulturalnog mira u jednom pluralističkom i demokratskom društvu i promovira Rumunjsku kao državu gdje se zaštitna prava nacionalnih manjina nalazi na najvišoj razini. Proetnicu je organiziralo društvo Odgojni Centar za Mlade iz Sighișoare, a Odjel za međuetničke odnose Rumunjske vlade, Županijsko vijeće županije Mureș i grad Sighișoara su osigurali financijska sred-

Nastup Karaševske zore na festivalu Proetnica

stva za odvijanje cjelokupnog programa Festivala.

„Čast mi je sudjelovati na XV. izdanju interkulturalnog festivala Proetnica. Ne vjerujem da se ovaj Festival mogao odviti na nekom drugom mjestu bolje nego ovdje, u Sighișoari, u multikulturalnom gradu gdje stotinama godina zajedno žive Rumunji, Mađari, Romi, Nijemci i pripadnici drugih manjina. Zato smatram da je ovaj Festival organiziran u mjestu koji mu pripada, zato vjerujem da je naš srednjovjekovni grad

najpozvaniji da organizira Proetnicu”, poručio je na otvaranju kulturalne manifestacije Lucian Goga, župan županije Mureș.

Volker Reiter, izvršni ravatelj Proetnice, zahvalio je mjesnim vlastima i predstavniku Ministarstva Kulture na podršci, a zatim je naglasio kako “ova proslava je više nego festival etnija, festival nacionalnih manjina, ovdje je mjesto gdje se promiče interkulturalni dijalog i, sljedom toga, većinski narod iz Rumunjske je integralni dio manifestacije. Želimo da osjetite mirnodopsku atmosferu, harmonijsku i konstruktivnu, a istodobno, neovisno o onome što svatko osjeća, idemo ka zajedničkom biću, idemo prema zajednici. Ovaj festival izravno pridonosi stabilnosti rumunjske države, koja štiti nacionalne manjine i ohrabruje interkulturalni dijalog”.

Za vrijeme četverodnevog festivala prikazani su mnogobrojni umjetnički spektakli i filmske projekcije s tematikom interkulturalnog dijaloga. U srednjovjekovnoj tvrđavi organiziran je sajam umjetnosti i zanata, gdje su vještice manjinski obrtnici izrađivali tradicionalne uporabne i ukrasne predmete iznimne vrednosti. Jedna izložba likovnih umjetnosti prikazivala je mnogobrojnoj publici djela suvremenih umjetnika pripadnika nacionalnih manjina, a svaki dan festivala je bio okončan raznim koncertima rumunjskih umjetnika i formacija. I karaševski folklor odjeknuo je na festivalskoj sceni srednjovjekovne

Sighișoare u cijelom svom sjaju, karaševska tradicionalna nošnja, stare popijevke i plesovi prikazani su na najbolji mogući način za vrijeme nastupa „Karaševske zore“, kulturno-umjetničke formacije Zajedništva Hrvata. Folklorna formacija iz Karaševa je inače sudjelovala na svim edicijama kulturalne manifestacije etničkih manjina iz Sighișoare, od samih početaka festivala iz 2000. godine pa sve do ovog zadnjeg izdanja.

Ivan Dobra

Mihai Andrei – vokalni solist, Jabalče

Felicia Mascaliuc – vokalni solist ansambla Cervona Ruja, Bistra

Nu demult m-am întors din Croația, unde am participat la Congresul Mondial al Rutenilor, iar acum am plăcerea să mă aflu la Carașova, la croații din România și mă onorează invitația dumneavoastră de a participa la festivalul pe care îl organizați. Mă bucur că suntem astăzi împreună și îmi face plăcere să văd cum își păstrează și promovează tradițiile și obiceiurile celelalte etnii de la noi din țară.

Elena Șamanțu – koordinator ansambla Edelweiss, Deta

Ansablul nostru de dansuri germane este relativ tânăr, activăm de aproximativ patru ani sub coordonarea Forumului Democrat German, filiala Deta. Ne bucurăm să fim astăzi alături de dumneavoastră, ne-a impresionat priveliștea din jur, primirea călduroasă pe care ne-ați făcut-o și modul în care ați organizat acest festival. Noi suntem din Banatul de Câmpie, dar suntem prieteni cu ansamblurile din Banatul Montan din Reșița, Bocșa, Anina, iar astăzi ne-am făcut prieteni noi.

Daniel Lucacela

MOLITVENI SUSRET MLADIH U MEĐUGORJU

Večernjom Svetom misom na vanjskom oltaru župne crkve u Međugorju započeo je 1. kolovoza 28. međunarodni molitveni susret mladih „Mladifest“, koji je pod geslom „Da naša ljubav sve više raste“ okupio skupine mladih vjernika iz 61 zemlje svijeta.

Riječima “dobro došli kući” i “dobro došli Majci”, dobrodošlicu je mladima okupljenim na čast Kraljici Mira poželio fra Marinko Šakota, župnik župe sv. Jakova iz Međugorja. Više od 50.000 mladih vjernika iz cijeloga svijeta sudjelovalo je na ovogodišnjem međugorskom festivalu molitve, radosti, zajedništva i slavljenja Boga. Oni su se na svečanom otvaranju festivala predstavili na svom jeziku i isto na svom jeziku su prenijeli svoje poruke ljubavi i mira. U mnoštvu vjernika koji su prisustvovali Svetim misama vijorile su se i rumunjske zastave, a na Mladifestu je bila prisutna i skupina vjernika iz karaševskih sela kojoj je Zajedništvo Hrvata osigurao prijevoz na festival. Svaka zemlja predstavljena na međugorskom festivalu donijela je sa sobom svoju kulturu, posebnost i čar molitve, prisutni mladi vjernici su na najbolji način pokazali ljepotu suživota koja doprinosi miru između ljudi. Ni velike vrićine na vrelom hercegovačkom kamenu nisu ih spriječile da otvore svoja srca i dožive radost, ljubav i mir u sebi.

Kao i ranijih godina sudionici Mladifesta imali su priliku tijekom susreta sudjelovati u zajedničkom molitvenom programu, poslušati svjedočanstva, sudjelovati u procesiji kroz mjesto, pisati svoje molitve i želje na velikom platnu i biti dio brižno osmišljenog ovogodišnjeg programa molitvenog susreta.

Svetu misu otvaranja 1. kolovoza predslavio

Karaševski vjernici na križnjem putu na brdu Križevac

je fra Augustin Čordaš, a propovijedao je dr. fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije. Predvoditelji misnih slavlja idućih dana bili su mladomisnici fra Alen Pajić, fra Emanuel Josić, fra Julijan Madžar, fra Zvonimir Pavičić, a prigodne su homilije uputili fra Danko Perutina, kardinal Ernest Simoni-Troshani iz Albanije, duhovnik zajednice Cenacolo don Ivan Filipović, te fra Franjo Dušaj. Najveći broj koncelebranata bio je u petak 4. kolovoza, kada je na misnom slavlju koncelebriralo 512 svećenika. U utorak je koncelebriralo 460 svećenika, u srijedu 504, četvrtak 507, te u subotu 454 svećenika. Svećenici iz svih zemalja svijeta veliki su dio dana bili na raspolaganju mladima za sakrament pomirenja. Gospin Veliča su sa okupljenima svaku večer molili međugorski vidioci Ivan Dragičević i Marija Pavlović-Lunneti. U srijedu 2. kolovoza mladi su uz Brdo ukazanja od 6 sati ujutro molili radosna otajstva krunice. U četvrtak 3. kolovoza nakon večernje svete mise održana je u prostoru ispred vanjskog oltara procesija s Gospinim kipom koji su nosili mladi iz Švicarske. Mladi su predstavnici iz svake zemlje išli iza Gospina kipa, a pobožnost je završena kratkim euharistijskim klanjanjem i blagoslovom s Presvetim. Trag je ovoga hoda bio u simboličnom obliku srca, kako nas i Gospa uči moliti, vodeći nas Gospodinu. Događaje Festivala glazbom i pjesmom pratio je Međunarodni zbor i orkestar pod ravnanjem prof. Damira Bunoze, a u njemu su bili mladi

Vjernici za vrijeme Svete mise

iz 23 zemlje. Međugorski Festival je simultano preveden na osamnaest jezika, a izravno su ga prenosile mnoge radiopostaje i internetski portali.

Međunarodni molitveni susret mladih trajao je do nedjelje 6. kolovoza kad je u 5 sati ujutro fra. Marinko Šakota predslavio Svetu misu zahvalnicu na Križevcu, brdu iznad Međugorja na kojem su župljani još 1934. godine podigli 8,56 visok križ na kojemu stoji natpis „Isusu Kristu, Otkupitelju ljudskoga roda, u znak svoje vjere, ljubavi i nade, u spomen 1900. godišnjice Muke Isusove“. Na brdu Križevac više stotina tisuća ljudi svake godine bosu obavljaju pobožnost Križnjeg puta strmim obroncima po oštrom kamenju, mjestimice gotovo izglaćanom od svakodnevnog hodanja.

IZASLANIK PAPE FRANJE: PRVA UKAZANJA BIT ĆE PRIZNATA, TEŠKO DA BI ŠESTORO VIDJELACA LAGALO 36 GODINA

Posebni papin izaslanik za Međugorje, nadbiskup varšavsko-praški mons. Henryk Hoser izjavio je za poljsku Katoličku informativnu agenciju (KAI) da će Sveti Otac najvjerojatnije do kraja godine priznati prva Gospina ukazanja u Međugorju.

“Sve ukazuje na to da će ukazanja biti priznata, možda već ove godine. Ne zaboravimo da je Kongregacija za nauk vjere predala cijelu dokumentaciju Državnom tajništvu Svete Stolice koje sada radi na tome”, rekao je nadbiskup Hoser kojega je papa Franjo proljetos imenovao za posebnog izaslanika za pastoralnu skrb u Međugorju.

Pritom je pojasnio kako je “moguće priznanje prvih sedam ukazanja, onako kako je to predložila komisija kardinala Carmilla Ruinija”.

Po medijskim navodima, povjerenstvo koje je imenovao bivši papa Benedikt XVI. je nakon višegodišnjeg rada utvrdilo kako ne postoje sumnje u vjerodostojnost Gospinih ukazanja u prvim danima 1981. godine, no istodobno je izrazilo rezerve prema kasnijim ukazanjima Blažene Djevice Marije koju u Međugorju nazivaju Kraljicom mira.

“Teško da se može dogoditi drukčija odluka jer je nemoguće da bi šestoro vidjelaca lagalo 36 godina. To što govore je smisleno”, rekao je nadbiskup koji se tijekom boravka u Međugorju susreo i s nekima od vidjelaca.

Na pitanje novinara što misli o argumentima protiv ukazanja po kojima su ona previše “osobna” te da Marija u njima “previše priča”, Hoser je odgovorio: “Sveta Faustina je svakodnevno razgovarala s Isusom i to niz godina. To ne bi trebao biti problem. Naravno, treba biti oprezan glede svakog aspekta, kao i mogućnosti psiholoških problema kod vidjelaca. Ali, njih su detaljno pregledali specijalisti, psihijatri i psiholozi. Nema tamo nikakvih bolesti. To je zdrava mladež iz zdravih obitelji. Danas svi žive u brakovima koji su stabilni, niti jedno od njih nije prošlo kroz krizu vjere”, poručio je poljski nadbiskup.

Nadbiskup varšavsko-praški je pozvao sve vjernike da pohode Međugorje i tako se duhovno obnove. “Svakako bih to preporučio. Rekao bih kako je to hodočašće duhovne promjene, obraćenja, jačanja u vjeri – to sve možete tamo iskusiti”.

Po tvrdnjama tada šestoro mladih, Gospa se prvi put ukazala 24. lipnja 1981. na Podbrdu kod Međugorja. Od tada do danas im se, tvrde, stalno ukazuje. Sveta Stolica imenovala je posebno povjerenstvo 2010. godine koje je ispitivalo autentičnost ukazanja Blažene djevice Marije. To je povjerenstvo dostavilo svoje nalaze Kongregaciji za nauk vjere koje ih je prosljedilo Državnom tajništvu Svete Stolice te se sada očekuje očitovanje pape Franje.

Ivan Dobra